

Sveučilište u Zagrebu

Akademija dramske umjetnosti

Trg Republike Hrvatske 5

Lav Nikolajevič Tolstoj: „ANA KARENJINA“

Izvedbeni projekt studenata Akademije dramske umjetnosti

**(u suradnji s Zagrebačkim kazalištem mladih i Tekstilno-tehnološkim
fakultetom)**

Akademska godina 2021./2022.

Lipanj 2022.

SAŽETAK

Izvedbeni projekt „Ana Karenjina“ nastao je u sklopu diplomskog ispita studenata glume u mentorstvu doc. art. Dore Ruždjak Podolski, doc. art. Saše Božića te Marina Klišmanića, umj. assist.

Predstava je adaptacija romana Lava Nikolajeviča Tolstoja „Ana Karenjina“, napravljena po prijevodu Krunoslava Pranjića čija je supruga, nositeljica autorskih prava na prijevod, odobrila korištenje prijevoda za potrebe projekta.

U projektu su sudjelovali studenti Akademije dramske umjetnosti, Tekstilno-tehnološkog fakulteta te Studija dizajna pri Arhitektonskom fakultetu, a projekt je ostvaren u suradnji sa Zagrebačkim kazalištem mladih. Predstava se premijerno izvela u dvorani Miško Polanec Zagrebačkog kazališta mladih, 25., 26. te 27. travnja 2022. godine pred punom publikom. Predstava bila je uvrštena u program Festivala glumca te je tom prigodom gostovala u Slovačkom domu u Iloku 20. svibnja 2022. godine. Ponovne izvedbe imala je u dvorani F22 Akademije dramske umjetnosti 1. i 2. lipnja te su predviđene izvedbe u Zagrebačkom kazalištu mladih u rujnu 2022. godine.

Projekt je sufinanciran sredstvima Ministarstva kulture i medija.

AUTORSKI TIM

NASTAVNICI:

Dora Ruždjak Podolski, doc. art.

Saša Božić, doc. art.

Marin Klišmanić, assist.

IZVODE STUDENTI 2. GODINE DIPLOMSKOG STUDIJA GLUME

Ana Karenjina – Lidija Penić-Grgaš

Aleksej Vronski – Roko Protić

Aleksej Aleksandrovič Karenjin – Vid Čosić

Konstantin Dimitrijevič Levin – Antonio Agostini

Darja „Doli“ Aleksandrovna Oblonski – Aneta Grabovac

Stjepan Arkadijevič Oblonski – Igor Jurinić, k.g.

Jekaterina „Kiti“ Aleksandrovna Ščerbacka – Lucija Rukavina

UZ GOSTE

Josip Drame, 3. godina preddiplomskog studija kazališne režije i radiofonije

Karla Leko, 2. godina diplomskog studija dramskog pisma i filmskog pisma

SURADNICI

Asistent režije: Josip Drame, 2. godina preddiplomskog studija kazališne režije i radiofonije

Dramaturgija: Karla Leko, 2. godina diplomskog studija dramskog pisma i filmskog pisma

Produkcija: Ida Klemenčić, 2. godina diplomskog studija produkcije scenskih i izvedbenih umjetnosti

Oblikovanje svjetla: Bartul Pejković, 1. godina diplomskog studija oblikovanja svjetla

Kostimografija:

Studentice 2. godine diplomskog studija kostimografije:

Anđela Lovrić

Josipa Primorac

Paula Peloz

Laura Špoljar

Ana Vidić

Mentorica studenata kostimografije:

doc. dr. art. Ivana Bakal

Mentorice kostimografije:

izv. prof. art. Irena Sušac

Petra Dančević, assist.

Fotografije: Mia Antonia Cvitković, 3. godina preddiplomskog studija snimanja

Dizajn plakata: Sara Dumančić, 2. godina preddiplomskog studija dizajna, Arhitektonski fakultet

O PROJEKTU

Ruski klasik u izvedbi diplomske klase Ruždjak Podolski pokušaj je rekonstrukcije devetnaestostoljetne fatalne ljubavi kroz okvir kazališne probe. Univerzalnost ljudskih strasti i sudbina unutar društvenih konvencija, koje su u suštini ostale nepromijenjene do danas, lica u ovoj inscenaciji proživljavaju uz autoreferencijalni pokušaj otklona od situacije u kojoj se nalaze. Njihovo suočavanje s vlastitim istinama i odabirima prati zrcaljenje u očima čitavog društva zbog čega su prisiljena neprestano brinuti o slici koju šalju o sebi. Baš kao da su svjesna svoje neprestane izloženosti na sceni, lica i u emocionalno najpovišenijim situacijama pokušavaju objektivizirati svoj položaj sve do trenutka kada emocije prevladaju nad svakim racionalnim odabirom i prevagnu na granici između života i smrti. Kompleksnost i nijanse ljudskih osjećaja, fascinantno opisane u Tolstojevom romanu, prikazane su kroz introspektivni odnos kako lica, tako i samih izvođača naspram materijala.

- Karla Leko, dramaturginja

Projekt je započeo s probama u listopadu 2021. godine. Studenti glume, dramaturgije i kazališne režije zajedno su sudjelovali u vlastitoj adaptaciji djela na kojoj su radili do prosinca 2021. godine, a za adaptaciju djela koristio se prijevod Krunoslava Pranjića, čija je supruga upustila prava na korištenje prijevoda.

Cijeli projekt temeljio se na autentičnosti, na stvaranju nečeg zajedničkog. Studenti glume su se prvi put okušali u adaptaciji književnog djela na kazališne daske, a stavljanjem kolega s odsjeka dramaturgije i kazališne režije na scenu stvorila se drugačija sinergija.

Studentice Tekstilno-tehnološkog fakulteta su u suradnji s mentoricama s Akademije dramske umjetnosti te Martom Žegurom, kostimografkinjom Zagrebačkog kazališta mladih, pridodale autentičnom duhu predstave suvremenim kostimima.

Suradnja s Zagrebačkim kazalištem mladih uvelike je pomogla svim studentima uključenim u projekt – rad s javnim zagrebačkim kazalištem odlična je praksa za daljnji razvoj karijere. Uz potporu zaposlenika Zagrebačkog kazališta mladih, studenti su imali priliku dobiti iskustvo rada u javnom kazalištu uz sigurnost koju donose akademske projekti.

PRIVITAK 1. – PLAKAT PREDSTAVE

z/k/m/ ADU

25., 26., i 27. 04. 2022.
20h

Dvorana Miško Polanec

ANA KARENJINA

Prema romanu
Lava Nikolajeviča Tolstoj'a
Prijevodi:
Krivoslav Pranjić

Adaptacija romana: studenti klase Ružđjak - Podolski

**IZVORI STUDENTI 2. GODINE
DIPLOMSKOG STUDIJIA GLUMICE**

Lidija Penić-Orgaš
Roko Protić
Vid Cosić
Antonio Agostini
Aneta Grabovac
Lucija Rukavina

GOSTI KLASI

Igor Jurinić
Josip Drame
Karla Leko

Nastavnici:
doc. art. Dora Ružđjak Podolski
doc. art. Saša Božić
Marin Klčević, umj. asist.

Asistent režije:
Josip Drame
2. godina diplomskog studija
kucatišne režije i radionice

Dramaturgija:
Karla Leko
2. godina diplomskog studija
dramskog pisma i filmolog pisma

Produkcija:
Ida Klčević
2. godina diplomskog studija
produkcije scenskih i izvedbenih
umjetnosti

Oblikovanje svjetla:
Bartul Pejaković
1. godina diplomskog studija
oblikovanja svjetla

Kostimografija:
Studentice 2. godine
diplomskog studija
kostimografije (TFP)

Andela Lovrić
Josipa Primorac
Paula Peleza
Laura Špoljar
Ana Vidić

Mentorice kostimografije:
izv. prof. art. Irena Sulčić
Petra Dančević, asist.

**Mentorica studenata
kostimografije:**
doc. dr. art. Ivana Bakal (TFP)

Fotografije:
Mia Antonia Cvitković
1. godina preddiplomskog
studija umjetnosti

Dizajn plakata:
Sara Dumančić
Studentica 2. godine preddiplomskog
studija dizajna

Zahvale: obitelji Pranjić

PRIVITAK 2. – MEDIJSKA PRISUTNOST PROJEKTA

1. Intervju – Zrinka Šamića, Gloria Glam, 17. travanj 2022.
<https://gloriaglam.hr/gg-talk/oni-koji-stvarno-dolaze-9-imena-koja-treba-zapamtiti-7858>
2. Intervju – Kod nas doma, HRT 1, 26. travanj 2022.
https://www.presscut.hr/videoclip/MP4/2022/2022-04/2022-04-25/VideoClip_8578CB2A-E3F0-4EEE-AF09-5B3BD6D4440D_4747005.mp4
3. Prilog – Vijesti iz kulture, HRT 1, 27. travanj 2022.
https://www.presscut.hr/videoclip/MP4/2022/2022-04/2022-04-28/VideoClip_9111EB80-A9F2-4CEB-8E83-81CEFC10F4F_4750406.mp4
4. Kritika – Bojana Radović, Večernji list, 29. travanj 2022.
<https://www.vecernji.hr/kultura/studentska-ana-karenjina-osvaja-nas-mocnom-glumackom-energijom-1582551>

PRIVITAK 3. – FOTOGRAFIJE PROJEKTA

Akademija dramske umjetnosti
Sveučilišta u Zagrebu

ANA KARENJINA

Prema romanu L.N. Tolstoja

Zagreb, 2021/2022

1.

Sve sretne obitelji nalik su jedna na drugu, svaka nesretna obitelj nesretna je na svoj način. Sve se poremetilo u kući Oblonskih.

Žena je doznala da je muž šarao s Francuskinjom, bivšom guvernantom u njihovoj kući, te je mužu rekla da ne može s njim živjeti pod istim krovom.

OBLONSKI: Jest! Ona neće i ne može oprostiti. A najstrašnije je to što sam svemu krivac ja – ja sam krivac, a kriv nisam. U tome i jest cijela drama. Aj, aj, aj! Doli!

DOLI: Što želite?

OBLONSKI: Doli! Ana će danas doći.

DOLI: Pa što onda? Ja je ne mogu primiti.

OBLONSKI: Ali ipak, treba...

DOLI: Odlazi, odlazi, odlazi.

OBLONSKI: Bože moj, što sam učinio. Doli! Za ime božje! Pa... Doli! Šta mogu reći.

OBLONSKI: Stjepan Arkadijč bijaše čovjek pravičan prema samome sebi. Sebe nije mogao obmanjvati niti se uvjeravati da se kaje za svoj čin. Nije se tada mogao kajati za to što je on, u svojoj trideset i četvrtoj godini, lijep, zaljubljen čovjek, nije bio zaljubljen u ženu, majku petero žive i dvoje umrle djece, koja je samo godinu dana mlađa od njega. Kajao se tek za to što nije umio bolje tajiti od žene. Nikada on nije jasno promišljao o tom pitanju, nego mu se mutno pričinjalo kako žena odavna nagađa da joj on nije vjeran i kako na to gleda kroz prste.

No, unatoč tome što je Stjepan Arkadijč bio za sve kriv ženi i što je to i sam osjećao, gotovo su svi u kući, čak i dadilja, prvi prijatelj Darje Aleksandrovne, bili na njegovoj strani.

OBLONSKI: Oprosti, oprosti, oprosti. Sjeti se, zar devet godina ne može otkupiti trenutak... Trenutak... Trenutak zanosa...

DOLI: Odlazite, odlazite odavde! I ne spominjite mi svoje zanose i gadarije!

OBLONSKI: Doli! Za ime božje, pomisli na djecu, ona nisu kriva. Ja sam kriv, mene i kazni, naredi mi da otkupim svoju krivicu. Koliko ja mogu, na sve sam spreman! Kriv sam, nema tih riječi kojima bih iskazao koliko sam kriv. Ali, Doli, oprosti!

DOLI: Ti se sjetiš djece kad ti je do igre s njima, a ja mislim i znam da su ona sada propala. Da, propala. Ja mislim na djecu i zato bih sve na svijetu učinila da ih spasim; ali sama ne

znam kako da ih spasim: ili time da ih odvedem od oca, ili da ih ostavim s razvratnim ocem - jest, s razvratnim ocem... E pa, recite, poslije onoga... što je bilo, zar mi možemo živjeti zajedno? Zar je to moguće? Ta recite, zar je to moguće? Otkako je moj muž, otac moje djece, počeo ljubakati s guvernantom svoje djece...

OBLONSKI: Ali što ću zaboga sada? Što ću sada?

DOLI: Gadite mi se, odvratni ste! Vaše su suze – voda! Vi mene nikada niste voljeli; nemate ni srca ni plemenitosti. Mrski ste mi, gadni, tuđi, jest, posve tuđi!

OBLONSKI: To je užasno! Užasno! Doli, još jednu riječ!

DOLI: Ako podete za mnom, pozvat ću ljude, djecu! Nek svi znaju da ste podlac! Ja danas odlazim, a vi živite ovdje sa svojom ljubavnicom.

DOLI: *Otišao je. Ali kako je on s njom završio? Zar se on sastaje s njom? Zašto ga nisam to upitala? Ne, ne, pomiriti se ne možemo! Ako i ostanemo pod istim krovom, mi smo jedno drugome stranci. Zauvijek stranci. A koliko sam ga samo voljela, bože moj, koliko sam ga voljela! ...Koliko sam voljela! I zar ga sada ne volim? Ne volim li ga jače negoli prije? Užasno je upravo to...*

2.

Gostionica. Oblonski i Levin na ručku.

OBLONSKI: Levin, napokon!

LEVIN: Ovaj sam čas stigao i silno sam te želio vidjeti.

OBLONSKI: Odavno smo te čekali. Baš mi je vrlo drago da te vidim. Pa što je s tobom?

LEVIN: Ništa naročito. Samo dvije riječi.

OBLONSKI: Pa onda odmah i reci te dvije riječi.

LEVIN: Šta rade Ščerbackijevi? Je li sve po starom?

OBLONSKI: Ti reče, dvije riječi, ali ja ne mogu odgovoriti u dvije riječi... Nego vidiš: ja bih te bio pozvao k sebi, ali mi žena nije posve zdrava. A ti baš jako ne voliš ostrige ili si zabrinut, a?

LEVIN: Ja? Jest, zabrinut sam, ali me, osim toga, sve ovo guši. Ne možeš sebi predočiti koliko je sve ovo zazorno meni, čovjeku sa sela. Meni je besmisleno da se mi, ljudi sa sela,

trsimo što prije najesti da bismo mogli raditi svoj posao, a ti i ja sada nastojimo ne nasititi se što duže i radi toga jedemo ostrige...

OBLONSKI: Pa naravno. Ali u tome i jest svrha obrazovanja, da sve pretvorimo u nasladu. LEVIN: Eh, ako je to svrha, ja bih onda želio biti divljak.

OBLONSKI: Ti si i tako divljak. Svi ste vi Levini divljaci. Čime da se protumači to što si iznenada nestao iz Moskve? Ščerbackijevi su se neprekidno raspitivali o tebi, kao da ja moram znati. A ja znam samo jedno: ti uvijek radiš ono što nitko ne radi.

LEVIN: Jest! Imaš pravo, čudak sam. Ali moje čudaštvo nije u tome što sam otišao, nego u tome što sam sada došao. Sada sam došao...

OBLONSKI: Prepoznajem konje vatrene po nekim njihovim znacima, mladiće zaljubljene prepoznajem po očima. Ti imaš sve pred sobom.

LEVIN: A zar ti sve imaš iza sebe?

OBLONSKI: Ne, nije doduše iza mene, ali ti imaš budućnost, a ja imam sadašnjost. Nego, ja i neću govoriti o sebi, a uz to sve se ni ne može objasniti. Nego, zašto si ti došao u Moskvu?

LEVIN: Nagadaš li?

OBLONSKI: Nagadam.

LEVIN: Pa što mi ti veliš?

OBLONSKI: Ja? Ništa ne bih tako želio kao to, ništa. To je najbolje što bi moglo

biti. LEVIN: Ali da se ti ne varaš? Znaš li o čemu govorimo? Misliš da je to moguće?

OBLONSKI: Mislim da jest. Zašto da bude nemoguće?

LEVIN: Nemoj, reci sve što misliš! A, recimo, ako me odbiju? I, ja sam dapače uvjeren... To će biti užasno i za me i za nju.

OBLONSKI: Za djevojku nema tu ništa užasna. Svaka se djevojka ponosi kad je zaprose.

LEVIN: Svaka, svaka djevojka, ali ne ona.

LEVIN: Ja sam bio zaljubljen, ali ovo je nešto drugo. To nije moj osjećaj, već je nekakva vanjska sila zavladała mnome. Ja sam zato i otputovao jer sam zaključio da toga ne može biti,

razumijete, poput sreće kakva ne postoji na zemlji; ali ja sam se borio sa sobom i vidim da bez toga nema života.

OBLONSKI: Poznaješ li ti Vronskog?

LEVIN: Ne, ne poznajem. Zašto pitaš?

OBLONSKI: E pa Vronskoga bi trebao poznavati zato što je to jedan od tvojih

suparnika. LEVIN: Tko je taj Vronski?

OBLONSKI: Vronski – to ti je jedan od najboljih predstavnika petrogradske zlatne mladeži. Silno je bogat, lijep, ima veze i uza sve to – vrlo je drag, dobar momak. To je čovjek koji će daleko dogurati. Pojavio se ovdje malo poslije tebe i, koliko ja shvaćam, do ušiju je zaljubljen u Kiti.

LEVIN: Oprosti, ali ja ništa ne razumijem.

OBLONSKI: Stani, stani. Rekao sam ti ono što ja znam, ali čini mi se da su u toj osjetljivoj i nježnoj stvari šanse su na tvojoj strani. Ako je želiš vidjeti, Ščerbackijevi su danas na klizanju od četiri do pet.

3.

Klizalište. Kiti klize. Levin joj se približava.

KITI: Aaa, najbolji ruski klizač! Jeste li već duže ovdje?

LEVIN: Ja? Nisam dugo, jučer... to jest danas sam... došao. Htio sam doći do vas... Nisam znao da vi klizete, i to divno klizete.

KITI: Vašu pohvalu treba cijiniti. Ovdje se sačuvala predaja da ste vi najbolji

klizač. LEVIN: Jest, nekoć sam strastveno klizao; htio sam dotjerati do savršenstva.

KITI: Vi, čini se, sve radite strastveno...S vama bih brže naučila, nekako sam sigurnija uz

vas. LEVIN: I ja sam siguran u sebe, kad se vi na mene oslanjate.

KITI: Zar vam nije zimi dosadno na selu?

LEVIN: Ne, nije mi dosadno. Imam puno posla.

KITI: Jeste li došli na duže vrijeme?

LEVIN: Ne znam, to od vas zavisi. Rekao sam vam da ne znam jesam li došao na dulje vrijeme... jer to od vas zavisi... htio sam reći... radi toga sam i došao... da... budete moja žena.

(Kiti ga nekoliko trenutaka gleda bez riječi.)

KITI: To ne može biti... Oprostite

mi. LEVIN: To nije moglo biti

drukčije.

KITI: Ako mi možete oprostiti, onda oprostite.

(Dolazi Vronski. Kratko se mimoiđe s Levinom koji brzo odjuri sa scene. Kiti pogleda prema Vronskom. Potkrade joj se smiješak.)

KITI: Uspomene iz djetinjstva i uspomene o prijateljstvu s Levinom davale su posebnu pjesničku draž njenim odnosima prema njemu. Njegova ju je ljubav, u nju ona bijaše sigurna, laskala i veselila je. I njoj bijaše prijatno misliti na Levina. Pri pomisli pak na Vronskoga primetalo se nešto nelagodno, premda je on bio krajnje otmjen i smiren čovjek; kao da je bilo nešto lažno - ne u njemu, on bijaše vrlo jednostavan i drag - već u njoj samoj, dok se uz Levina osjećala posve jednostavno i prirodno. Ali se zato, čim je pomislila na budućnost s Vronskim pred njom otvarala blistavo sretna perspektiva; s Levinom pak budućnost se činila maglovitom.

KITI: Ja sam tako sretna.

4.

Željeznički kolodvor. Oblonski i Vronski čekaju dolazak vlaka.

OBLONSKI : A! Vaša svjetlosti! Koga čekaš?

VRONSKI : Ja majčicu. Trebala danas doći iz Petrograda.

OBLONSKI : A ja te čeka do dva sata. Kamo si otišao od Ščerbackijevih?

VRONSKI : Kući. Što jest - jest, sinoć mi je poslije Ščerbackijevih bilo tako ugodno da mi se nikamo nije išlo.

OBLONSKI : Prepoznajem konje vatrene po nekim znacima. Mladiće zaljubljene prepoznajem po njihovim očima.

VRONSKI : A koga ti čekaš?

OBLONSKI : Ja? Ja ljepušnu jednu ženu.

VRONSKI : Hajde!

OBLONSKI : Honni soit qui mal y pense! Sestru

Anu. VRONSKI : Ah, Karenjinu?

OBLONSKI : Ti je zacijelo poznaješ?

VRONSKI : Čini se da je poznajem. Ili ne... Zaista, ne sjećam se.

OBLONSKI : Ali Alekseja Aleksandroviča, moga znamenitog zeta, zacijelo poznaješ. Njega sav svijet zna.

VRONSKI : Ovaj, znam ga po čuvenju. Znam da je pametan, učen, gotovo božanstven... Ali ti znaš da to nije moja... Not in my line.

OBLONSKI : Jest, on je zaista izvanredan čovjek; pomalo je konzervativan, ali sila od čovjeka, sila od čovjeka.

VRONSKI : No, pa to bolje po njega.

OBLONSKI : Nego, jesi li se upoznao jučer s mojim prijateljem Levinom?

VRONSKI : Dakako, samo što je on nekako brzo otišao.

OBLONSKI : Sjajan je to momak. Je li?

VRONSKI : Ne znam.

OBLONSKI: On je vrlo nervozan čovjek i zna, istina, biti neugodan, ali zato katkad zna biti veoma drag. To je tako čestita, pravedna narav, i zlatno srce. Ali jučer je bilo razloga zbog kojega je on mogao biti ili osobito sretan ili nesretan.

VRONSKI: Ma šta kažeš? Da on nije jučer zaprosio tvoju belle soeur?

OBLONSKI: Možda. On je već odavna zaljubljen, i meni ga je vrlo žao.

VRONSKI: To je dakle!... Uostalom, ja mislim da ona može računati na bolju priliku.

(Čuje se dolazak vlaka. Vronski napravi nekoliko koraka. Iz gužve izlazi Ana. Pogled joj se susretne s Vronskim.)

VRONSKI: Oprostite mi, nisam vas prepoznao, al' naše poznanstvo bješe tako kratko da me se vi sigurno i ne sjećate.

ANA: Vaša majčica i ja smo, čini se, cijelim putem govorile jedino o vama.

Ana ugleda Oblonskog. Nasmije se i zagrlji ga.

(Odjednom komešanje. Vrisak.)

ŠTA?... ŠTA?... GDJE?... BACIO SE!... ZGAZILO GA!...

ANA *(prošapće)*: Il faut le battre le fer, le broyer, le petrir.

OBLONSKI: Što ti je, Ana?

ANA: Loše znamenje.

OBLONSKI: Koješta! Ti si stigla, to je glavno. Ne možeš zamisliti koliko se uzdam u te. ANA: Ispričaj mi sve.

5.

Kuća Oblonskih. Susret Ane i Doli. Ana je čvrsto zagrlila.

ANA: Doli, toliko mi je drago da te vidim!

(Doli se odmakne slabo se smiješeći. Ana je sućutno gleda.)

ANA: Doli draga! Ja ti neću niti govoriti za njega, niti te tješiti; to se ne može. Ali, dušo draga, meni te je naprosto žao, od svega srca žao.

DOLI: Mene nitko ne može utješiti. Sve je izgubljeno nakon svega što se dogodilo, sve je propalo!

ANA: No, što da se učini, Doli, što da se učini? Kako je najbolje postupiti u toj užasnoj prilici?

DOLI: Sve je svršeno i više nema ništa. A najgore je to, shvati, da ja njega ne mogu ostaviti; tu su djeca, ja sam vezana. Ali s njim živjeti ne mogu, muka mi je gledati ga.

ANA: Doli, golubice moja, on mi je govorio, no ja bih htjela i tebe čuti, reci mi sve.

DOLI: Pa evo, dopusti. Ali ću ti ispričati sve od početka. Ti znaš, kako sam se ja udala. Po maminom odgoju bila sam ne samo nevina nego i glupa. Ništa nisam znala. Kažu, to znam, da muževi pričaju ženama svoj prijašnji život, ali Stiva... Stjepan Arkadijč meni ništa nije rekao... Nećeš vjerovati, ali ja sam do dana današnjeg mislila da sam ja jedina žena koju je on poznao. Tako sam živjela osam godina. Shvati, ja ne samo da nisam naslućivala nevjeru, nego sam ju smatrala nečim potpuno nemogućim i sad najednom, pomisli, uz takvo shvaćanje, doznati sav užas, svu ogavnost... Shvati ti mene. Biti potpuno uvjeren u svoju sreću, kad odjednom... dobiti pismo... njegovo pismo njegovoj ljubavnici, mojoj guvernanti. Ne, to je odveć užasno! Ja još shvaćam kad se tko zaljubi, ali promišljeno, lukavo me varati... i to s kim? Da i dalje bude moj muž i njen... to je užasno! Ti ne možeš pojmiti...

ANA: O ne, ja shvaćam! Shvaćam, draga Doli, shvaćam.

DOLI: I ti misliš da on shvaća sav užas moga položaja? Nimalo! On je sretan i zadovoljan.

ANA: O, nije! On je nesretan, satrven je od kajanja...

DOLI: Je li on sposoban za kajenje?

ANA: Jest, ja ga poznajem. Mi ga obje poznajemo. On je dobar, ali i ponosit, a sada je tako potišten. Najviše me ganulo to da njega muči dvoje; to što ga je stid djece i to što je on, ljubeći tebe... da, da, ljubeći više od svega na svijetu zadao ti je bol i smrtno te uvrijedio.

DOLI: Da, ja razumijem da je njegov položaj užasan; krivcu je gore nego nevinome ako osjeća da je sva nesreća s njegove krivnje. Ali kako da mu oprostim, kako da mu ja opet budem ženom poslije nje? Meni će sada biti muka živjeti s njim upravo stoga što volim svoju prošlu ljubav prema njemu. Ona je mlada, ona je lijepa. Shvaćаш li ti, Ana, da je meni uzeta mladost i ljepota... a tko ih je uzeo? On i njegova djeca. Ja sam mu odslužila i u toj službi nestalo je svega moga, pa mu je sada, razumije se, milije novo biće. Ne, sve je svršeno, sve što je bilo utjeha, nagrada za trud, za muke... Užasno je to što se moja duša najednom preokrenula, i umjesto ljubavi, nježnosti, prema njemu osjećam samo mržnju, jest, mržnju. Ubila bih ga i...

ANA: Čekaj. Kad mi je on govorio, priznajem ti, ja nisam još shvaćala sav užas tvoga položaja. Vidjela sam samo njega i to da je obitelj uništena; bilo mi ga je žao, ali sad vidim nešto drugo; vidim tvoje patnje i ne mogu ti reći koliko mi te je žao! Ali, Doli, dušice, samo jedno ne znam: ne znam... ne znam koliko je još ljubavi u tvojoj duši za njega. Ti znaš ima li je toliko da bi mogla oprostiti. Ako je ima, onda oprost!

DOLI: Ne...

ANA: Ja poznam svijet bolje od tebe. Poznam ljude i znam kako ljudi poput Stive gledaju na to. Ti ljudi započinju nevjeru, ali njihovo domaće ognjište i žena - za njih su svetinja. Za njih te žene ostaju usputne i ne mogu nauditi obitelji. Oni povlače neku crtu preko koje se ne može prijeći između obitelji i toga. Ja to ne shvaćam, ali to je tako.

DOLI: Jest, ali on je nju poljupcima...

ANA: Doli, stani, dušice. Vidjela sam Stivu kad je bio zaljubljen u tebe. Pamtim ono doba kad mi je on dolazio i plakao govoreći o tebi, i kako si mu se ti uzvišena i nedokučiva činila i znam, što je duže s tobom živio ti si za njega postajala sve uzvišenijom. Ta mi smo mu se znale podsmjehivati, što je na svaku riječ dodavao: "Dolly je divna žena." Ti si za njega uvijek bila božanstvo, i ostala božanstvo, a ono nije zanos njegove duše...

DOLI: Da, da, ali bi li ti oprostila?

ANA: Ne znam, ne mogu prosuditi... Ne, mogu. Ne, mogu, mogu, mogu. Da, ja bih oprostila. Ne bih bila ista, da, ali oprostila bih, i to tako oprostila kao toga nije bilo.

DOLI: No, to se razumije. Kad se prašta, onda treba potpuno, potpuno. Mila moja, toliko mi je drago što si došla.

6.

Kuća Oblonskih. Ulazi Kiti i prilazi Ani.

ANA: Doli mi nije rekla kakvu krasnu sestru ima...

KITI: Ana?

ANA: Da, Kiti?

KITI: Hoćete li doći na bal sljedeći tjedan? To Vam je jedan od onih balova na kojima je uvijek veselo!

ANA: Dušo, za mene više nema takvih balova gdje je veselo...

KITI: Ma kako Vama može biti dosadno na balu?

ANA: Zbog čega meni ne bi moglo biti dosadno na balu...

KITI: Zbog toga što ste Vi uvijek najljepši...

ANA: Kao prvo, to nisam nikad; a kao drugo, kad bi tako bilo, što će mi to.

KITI: Morate doći na taj bal!

ANA: A ja znam zašto me Vi zovete na taj ples... Mnogo očekujete od toga, pa želite da svi budu tamo, da svi sudjeluju...

KITI: Što ćete odjenuti? (*pokazuje haljinu na sebi*) Evo, ja sam se odlučila za ovu haljinu. Ja vas zamišljam u ljubičastom.

ANA: Zašto baš u ljubičastom? O, kako su lijepe Vaše godine... Pamtim plavičastu maglu koja prekriva djetinjstvo na izmaku, a iz tog se golemog vrtloga, sretnog i veselog, i vedrog, put sve više suzuje i suzuje. I veselo je i zastrašujuće ulaziti u taj prolaz... I ja Vam čestitam, Kiti.

KITI: Otkud znate?

ANA: Stiva mi je sve izbrbljao. Vrlo sam sretna zbog vas.

KITI: Što je rekao?

ANA: Oh, samo da svi očekuju da će vam jedan određeni časnik ponuditi brak...

KITI: Ne govorite to, ne govorite. Ako kažete naglas, to se neće dogoditi.

ANA: Mislim da je to divno. Upoznala sam grofa Vronskog na

kolodvoru... KITI: Zar je on bio na kolodvoru?

ANA: Da, dočekaio je majku. Putovala sam s njom. Očito joj je miljenik.

KITI: A što Vam je govorila o njemu?

ANA: Ah, mnogo toga. Navodno se odrekao pola svog imetka u korist brata koji mora uzdržavati obitelj. A kad je bio dječak, učinio je nešto veoma hrabro – spasio je jednu ženu koja se utapala.

VRONSKI: Vronski nije nikad poznavao obiteljski život. Njegova majka bila je u mladosti sjajna svjetska žena, koja je za braka, a osobito kasnije, proživjela puno romana, poznatih svemu svijetu. Oca se gotovo nije ni sjećao. Bio je odgojen u plemićkom vojnom učilištu.

Napustivši školu kao veoma mlad i sjajan časnik, odmah je zapao u kolotečinu bogatih petrogradskih časnika. I mada je ponekad zalazio u petrogradsko društvo, svi njegovi ljubavni probici nalazili su se izvan društva. U Moskvi je prvi put, nakon raskošnog i grubog petrogradskoga života, osjetio čar zbliženja s milom i nevinom djevojkom iz otmjenog društva, koja ga je zavoljela. Njemu nije bilo ni na kraj pameti da bi u njegovom odnosu prema Kiti moglo biti nešto ružno. Na plesovima je ponajviše plesao s njom; zalazio je k njima u kuću. Govorio je s njom ono što obično govore u društvu: kojekakve gluposti, ali gluposti kojima je nehotice davao za nju osobit smisao. Nije znao da njegovo postupanje prema Kiti ima određeni naziv... da je to zamamljivanje mladih djevojaka, a da se ne kani ženiti. Njemu se učinilo da je prvi otkrio ovaj užitak, i on se naslađivao svojim otkrićem.

7.

Bal.

KITI: Kiti je imala jedan od svojih sretnih dana. Haljina je nigdje nije stezala, čipkasti se volan nigdje nije opustio, rozete se nisu zgnječile ni otkinule; ružičaste cipelice visokih peta nisu tištale, nego su godile nožici. Guste plave kose s obje strane razdjeljka stajale su prirodno na malenoj glavici. Sva su se tri dugmeta na dugačkoj rukavici zakapčala, a da se nisu otkinula, i ona joj je prijanjala uz ruku, a da joj nije izmijenila oblika. Crna traka od baršuna s medaljonom naročito joj je nježno obavijala vrat. U sve se drugo moglo još sumnjati, ali traka bijaše bajna. Kiti se osmijehne i ovdje na plesu kad se pogleda u ogledalu. Ona osjeti mramornu hladnoću, osjećaj koji je naročito voljela. Oči joj blistahu, a rumene usne ne mogahu da se ne osmijehuju od spoznaje svoje privlačnosti. Nije bila ni pravo ušla u dvoranu ni došla do šarene skupine dama u tilu, vrpcama i čipkama koje čekahu poziv na ples, a već je pozvaše na ples.

ANA: Svaki dan viđala je Anu, bila je zaljubljena u nju i zamišljala ju je nekako u ljubičastom. Sad kad ju je ugledala u crnom, osjetila je sav njen čar. Sad ju je ugledala potpuno novu, nekako neočekivanu. Sad je shvatila da Ana nije mogla biti u ljubičastom i da je njena čar upravo u tome što je ona uvijek odudarala od njene toaleta, da toaleta na njoj nikad ne može biti važna. Ni crna haljina s predivnim čipkama nije se zapažala na njoj; to je bio sam okvir, a važna je bila jedino ona, jednostavna, prirodna, profinjena i ujedno vesela i živahna.

KITI: Ana se smiješila a smiješak je prelazio na njega. Ona se zamislila i on je postajao ozbiljan. Na licu Vronskoga, koje je uvijek tako čvrsto i samostalno, vidjela je onaj, njoj začudan izraz izgubljenosti i pokornosti nalik na izraz pametnog psa kad je kriv. Jest, ima nečeg tuđeg, paklenog i bajnog u njoj.

VRONSKI (Ani): I vi posve sigurno putujete sutra?

ANA: Da, ja mislim.

8

Levinovo imanje. Levin čita knjigu, Agafja Mihajlovna plete i mrmlija sebi u bradu...

LEVIN: Traktat o toplini.

AGAFJA: Sjećate se da sam Vam govorila o Vasiliju i njegovu opijanju?

LEVIN: Hm...

AGAFJA: Postalo je još gore. Onaj novac koji ste mu dali da kupi konja? E pa nije kupio konja. Sve je potrošio na piće. Sve do zadnje kopjejkje. A onda se vratio kući, otišao u sobu k ženi i odalamio je šakom u lice... ravno u lice... To Vam je ruski seljak.

LEVIN: Hmmm. Traktat o toplini. Elektricitet i toplina su jedno te isto, nepoznata sila... To treba zapisati – to će biti kratak uvod. Ova je kuća strašno pusta... Neizdrživo...

AGAFJA: Ma što sjedite kod kuće? Zašto ne otputujete u toplice, ta spremili ste se.

LEVIN: Treba poslove svršiti, Agafjo Mihajlovna.

AGAFJA: Kakvi su to vaši poslovi?! Što vama treba brinuti se za seljake?

LEVIN: Za mene je korisnije ako seljaci bolje rade. Treba samo uporno ići svome cilju pa ću postići svoje – imamo zašto raditi i mučiti se.

AGAFJA: Radili vi što hoćete, ako je lijenčina, on će panj preko klade valjati. Ako ima savjesti, radit će, ako li je nema ništa se ne može.

LEVIN: Pa i sami velite da je Ivan stao bolje timariti stoku?

AGAFJA: Ja velim jedno: ženiti se morate, eto što je! Žena je vijak na kojemu se sve vrti.

LEVIN: Toga ne može biti, Agafjo Mihajlovna, tu se nas dvoje razilazimo, u tim poluapstrakcijama, a ništa nije neposobnije za sporazum kao razilaženje u poluapstrakcijama.

AGAFJA: No, hvala ti Bože, posadio si me s pametnima.

9.

Kod Oblonskih. Doli i Ana. Ana se pakira.

DOLI: Došla si ovamo i učinila dobro djelo.

ANA: Što sam ja učinila i što sam mogla učiniti? U tvom se srcu našlo toliko ljubavi da si mogla oprostiti.

DOLI: Bog zna što bi bilo bez tebe! Kakva si ti sretnica, Ana! U tvojoj je duši sve jasno i lijepo.

ANA: Svatko u duši ima svoje skeletons.

DOLI: Kakve ti da imaš skeletons? U tebe je sve tako jasno.

ANA: Imam ih! Znaš li ti zbog čega ja putujem danas, a ne sutra? Znaš li zbog čega Kiti nije došla na ručak? Ljubomorna je na mene. Ja sam pokvarila... Bila sam uzrokom da joj je ovaj ples bio muka, a ne radost. Ali, zaista, zaista, ja nisam kriva, ili sam kriva donekle.

DOLI: O, kako si to rekla poput Stive!

ANA: O ne, o ne! Ja nisam Stiva. Ovo ti govorim zbog toga što si čak ni na trenutak ne dopuštam posumnjati u sebe. Ne možeš zamisliti kako se to smiješno svršilo. Mislila sam samo pomoći posredovanjem, kad tamo izrodilo se najednom nešto sasvim drugo.

10.

Ana i Vronski se susreću u vlaku za Petrograd.

ANA: Nisam znala da vi putujete. Zašto putujete?

VRONSKI: Zašto putujem? Vi to znate, putujem zbog toga da bih bio ondje gdje ste vi, drugačije ja ne mogu. Oprostite mi ako vam je neugodno to što sam rekao.

ANA: Ružno je to što vi govorite i, ako ste čestit čovjek, molim vas, zaboravite što ste rekli kao što ću ja zaboraviti.

VRONSKI: Ni jedne vaše riječi, ni jedne vaše kretnje ja nikad neću zaboraviti, niti mogu zaboraviti...

ANA: Dosta, dosta!

VRONSKI: Ona u onom malom hodniku zastane pretresajući u svojoj mašti ono što se zbilo. Ne sjećajući se ni svojih, ni njegovih riječi, shvatila je osjećanjem da ih je ovaj časoviti razgovor jako zbližio; to ju je plašilo i usrećivalo.

ANA: Šta će od toga biti, on nije znao i nije čak ni mislio. Osjećao je da su sve njegove dosad nestasne, razbacane snage bile skupljene u jedno i strašnom energijom bile upravljene prema jednom blaženom cilju.

11.

Anin povratak u Petrograd. Ana izlazi iz vlaka. Ugleda Karenjina.

ANA (*za sebe*): Ah, Isuse Bože, odakle mu odjednom takve uši?

KARENJIN: Eto, kako vidiš, nježni je muž, nježan kao u drugoj godini braka, izgarao od želje da te vidi.

ANA: Je li Serjoža zdrav?

KARENJIN: I to je sva nagrada za moj žar? Zdrav je, zdrav...

Vronski im prilazi.

VRONSKI: Jeste li dobro proveli noć?

ANA: Hvala na pitanju, vrlo dobro. (*Karenjinu*) Grof Vronski.

KARENJIN: A! Mi kao da se znamo. Vi ste zacijelo s dopusta. (*Ani*) Nego, je li mnogo suza bilo proliveno u Moskvi na rastanku?

VRONSKI: Nadam se da ću imati čast da me primite.

KARENJIN: Bit će mi drago. Mi primamo ponedjeljkom. (*Ani*) I kako je to samo lijepo što se u mene našlo pola sata vremena da te dočekam i da ti iskažem svoju nježnost.

ANA: Ti i odviše ističeš svoju nježnost da bih je ja mogla cijiniti. Kako je Serjoža?

KARENJIN: O, vrlo lijepo! Mariette veli da je bio vrlo drag i ... Moram te ražalostiti... Nije čeznuo za tobom, ne onako, kao tvoj muž...

12.

Ana kod kuće. U susret joj dolazi Serjoža.

DOLI: I sin je, isto onako kao i muž, pobudio u Ani osjećanje nalik na razočaranje. Zamišljala ga je boljim nego što je odista bio. Morala se približiti stvarnosti da bi uživala u njemu onakvom kakav je bio. Ali i ovakav kakav je bio, bio je divan. Ana je osjećala gotovo tjelesni užitak čuteći njegovu blizinu i milovanje i duševno smirenje kad bi susretala njegov prostodušan i povjerljiv pogled pun ljubavi i slušala njegova naivna pitanja.

ANA: Meni si ti najbolji na svijetu!

13.

Kuća Oblonskih. Kiti i Doli.

DOLI: Kiti, nije vrijedan tvoje patnje... sigurna sam da je Vronski bio zaljubljen u tebe, i da je ostao zaljubljen, samo....

KITI: Oh, najgora su mi ta sažaljevanja! Što mi želiš natuknuti, što? To da sam bila zaljubljena u čovjeka koji nije htio ni znati za mene...

DOLI: A Levin? Je li te on zaprosio?

KITI: Kakve sad Levin ima veze s time? A što se tiče Vronskog. Doli, ja imam ponos. Nikad ne bih mogla voljeti čovjeka koji me je izdao zbog druge žene.

Doli izgleda strašno povrijeđena.

KITI: Oh, Doli, oprosti mi, Tako sam nesretna!

Kiti se rasplače.

DOLI: Moraš prestati tako razmišljati.

KITI: Nekoć sam voljela odjenuti balsku haljinu i odlaziti na zabave. ali sad samo imam osjećaj da me muškarci promatraju i misle da pokušavam. A mama me očajnički pokušava

udati... Sve je to prostačko i odvratno, sve mi se gadi, a najviše se od svega gadim sama sebi... Sva ova moja bolest čini mi se tako glupa, smiješna stvar!

DOLI: Pa onda je najbolje otputovati u inozemstvo. Liječenje u Soderskim toplicama nikome ne može naškoditi. Promijeniti ćeš navike i udaljiti se od okoline koja izaziva uspomene.

KITI: Jedino papa sve zna i sve razumije. Kaže mi: „Katja, znaš što, ti se jednoga dana probudi i reci sebi: pa ja sam potpuno zdrava i vesela i ići ću s tatom u ranu zoru, po smrzavici, u šetnju.“ Da, on mi tim riječima veli da treba, premda je teško, stisnuti zube i preživjeti svoju sramotu. Ali ja ne mogu...

DOLI: Kiti, Kiti!

14.

Kazalište. Svi, osim Karenjina, gledaju u Anu i Vronskog.

“Ana se veoma izmijenila poslije svog puta u Moskvu. Ima nešto čudno u njoj.”

ANA: Pišu mi da je Kiti Ščerbacka vrlo bolesna.

VRONSKI: Ma nemojte?

“Bitna promjena je u tome što je ona sa sobom dovela sjenu Alekseja Vronskoga.”

ANA: Vas to ne zanima?

VRONSKI: Naprotiv, itekako me zanima.

“Moj muž veli da žene sa sjenom obično loše završavaju...”

“Jezik pregrizli... Karenjina je divna žena... Muža joj ne podnosim, ali nju baš volim.”

VRONSKI: Što vam zapravo pišu, ako se može znati?

“A zašto ga ne podnosite? On je izvanredan čovjek. Malo je takvih državnika u Europi.”

ANA: Često mislim da muškarci ne razumiju što je neplemenito, a svagda govore o tome.

“Moj muž veli...”

ANA: Odavna sam vam htjela reći...

“Da naši muževi ne govore, mi bismo vidjele što jest.”

VRONSKI: Ne razumijem posve značenje vaših riječi.

ANA: Da, htjela sam vam reći. Ružno ste se ponijeli, ružno, jako ružno.

VRONSKI: Samo ja ne znam u čemu sam se ružno ponio. Ali tko je kriv da sam se tako ponio?

ANA: Zašto vi to meni govorite?

VRONSKI: Dobro vi znate zašto.

ANA: To jedino dokazuje da vi nemate srca.

VRONSKI: Ono o čemu ste maloprije govorili bila je pogreška, a ne ljubav.

ANA: Sjećate se da sam vam zabranila da izgovarate tu riječ, tu gadnu riječ. Ja sam vam to davno htjela reći te sam danas namjerno došla znajući da ću vas sresti. Došla sam vam reći da tomu mora biti kraj. Ja nikad ni pred kime nisam crvenjela, ali vi me silite da se ćutim krivom ni sama ne znam zbog čega.

VRONSKI: Što vi hoćete od mene?

ANA: Hoću da otputujete u Moskvu i zamolite Kiti za oprostjenje.

VRONSKI: Vi toga nećete.

ANA: Ako me volite, kao što kažete, onda učinite sve da budem mirna.

VRONSKI: Vi i ja za mene je jedno. I ne vidim unaprijed da bismo mogli biti mirni ni ja, ni vi. Vidim da možemo biti očajni, nesretni... Ili vidim da možemo biti sretni, još kako sretni. Zar to nije moguće?

ANA: Dakle, učinite to meni za volju, nikad mi ne govorite o tome, pa ćemo biti dobri prijatelji.

VRONSKI: Mi prijatelji nećemo biti, vi to sami znate. A hoćemo li biti najsretniji ili najnesretniji ljudi - to zavisi od vas.

15.

Karenjin i Ana kod kuće, u sobi.

KARENJIN: *Pa napokon - što se dogodilo? Ništa. Dugo je s njime razgovarala. Pa šta onda? S kim sve u društvu žena ne može razgovarati? I onda biti ljubomoran - znači ponižavati i sebe i nju. Pitanja njenih osjećanja i tako dalje - jesu pitanja njene savjesti, a njena savjest se mene ne može ticati. Moja pak dužnost jasno je određena. Kao glava porodice, ja sam osoba koja je dužna da nju vodi i zato sam djelomično odgovorna osoba; moram upozoriti na opasnost koju vidim, spriječiti, dapače svoje pravo i upotrijebiti. Moram joj reći.*

ANA: Nisi u postelji? Vrijeme je.

KARENJIN: Ana, moram razgovarati s tobom.

ANA: Sa mnom? A o čemu? E pa, hajdemo razgovarati ako se baš mora. A bolje bi bilo spavati.

KARENJIN: Ana, moram te upozoriti.

ANA: Upozoriti? Na što?

KARENJIN: Hoću da te upozorim na to da u nepažnji i lakomislenosti možeš svijetu dati povoda da se o tebi govori. Tvoj isuviše živahan razgovor danas s grofom Vronskim svrnuo je na se pozornost.

ANA: Uvijek ti tako. Tebi je čas neugodno što se dosađujem čas ti je neugodno što sam raspoložena. Meni nije bilo dosadno. Tebe to vrijeđa.

KARENJIN: Evo što sam nakanio reći, pa te molim da me saslušaj. Kako ti je poznato, ljubomoru ja smatram za uvredljivo i ponižavajuće čuvstvo i nikada sebi neću dopustiti da me vodi to čuvstvo; ali postoje određeni zakoni pristojnosti koji se ne smiju nekažnjeno kršiti. Nisam ja to danas opazio, ali, sudeći po dojmu što ga je to ostavilo na društvo, svi su opazili, da se nisi posve onako vladala i držala kako se samo moglo poželjeti.

ANA: Zbilja ništa ne razumijem. Ti nisi zdrav, Alekseju Aleksandroviču. Ali molim, ja slušam dalje. Dapače slušam sa zanimanjem jer bih željela shvatiti o čemu se radi.

KARENJIN: Ulaziti u sve potankosti tvojih osjećanja ja nemam prava i općenito smatram to za nekorisno pa i štetno. Kopajući po svojoj duši često iskopavamo ono što bi negdje sakriveno ležalo. Tvoja osjećanja - pitanje su tvoje savjesti; ali ja sam dužan pred tobom, pred sobom i pred bogom uputiti te na tvoje dužnosti. Život je naš svezan, a nisu ga svezali ljudi nego Bog. Raskinuti tu vezu može jedino zločin, a zločin te vrste povlači za sobom tešku kaznu.

ANA: Ništa ne razumijem. Ah, bože moj, kako mi se samo kao za inat spava.

KARENJIN: Ana, možda se varam, ali vjeruj mi da ovo što govorim, govorim isto toliko za sebe koliko i za tebe. Muž sam ti i volim te.

ANA: Alekseju Aleksandroviču, zaista, ne razumijem... Reci jasno što ti smatraš...

KARENJIN: Dopusti, daj da dovršim. Ja tebe volim. Ali ja tu ne govorim o sebi; glavna su tu lica - naš sin i ti sama. Vrlo je lako moguće, ponavljam, da će ti se moje riječi učiniti potpuno uzaludne i neumjesne; možda ih je izazvala moja zabluda. U tom slučaju molim te da mi oprostiš. Ali ako ti sama osjećaš da ima ma i najmanje osnove, onda te molim da promisliš pa ako ti srce kaže da mi izneseš...

ANA: Nemam ti što reći. A i... zaista je vrijeme za spavanje.

KARENJIN: Od te večeri otpoče nov život za Alekseja Aleksandroviča i za njegovu ženu. Naoko sve bijaše isto, ali u istini njihovi se odnosi potpuno promjeniše. Aleksej Aleksandrovič, toliko moćan čovjek u državničkoj djelatnosti, ovdje se ćutio nemoćnim. Poput bika pokorno spustivši glavu čekao je sjekiru koja se, osjećao je to, bila nad njega digla.

16.

Ana i Vronski vode ljubav.

ANA: Sve je svršeno. **Ja ništa nemam osim tebe.** Upamti to.

VRONSKI: Ja pamtim ono što je moj život. Za časak ove sreće...

ANA: Kakve sreće! Zaboga, ni riječi, ni riječi više.

17.

Levinovo imanje. Levin i Vasilij, nadglednik imanja.

LEVIN: Vasiliju! Vasiliju!

VASILIJ: Jutro, Konstantine Dimitriču, rano ste izašli i latili se posla... LEVIN: Gdje su jaslje za obor?

VASILIJ: Naredio sam da ih vrata na mjesto. Što možete s ovim svijetom!

LEVIN: Ne s ovim svijetom, nego s ovakvim nadglednikom! Pa zašto Vas držim!? LEVIN: A gdje je drvodjelja?

VASILIJ: Popravlja drljače.

LEVIN: Naredio sam da drljače budu popravljene tijekom zime.

VASILIJ: Tad je morao popraviti vršilicu.

LEVIN: Zar mu treba cijela zima da popravi jedan stroj? Sije li se djetelina?

VASILIJ: E, to... Nema dovoljno ljudi. Neki se nisu pojavili. S tim seljacima nema pomoći. LEVIN: Mogli ste uzeti one što rade sa slamom.

VASILIJ: Ama uzeo sam ih.

LEVIN: Pa gdje su onda ti ljudi?

VASILIJ: Petorica prave

kompot... LEVIN: Kompost!

VASILIJ: Eto, to! A četvorica premeću zob. Da ne sagnjili, Konstantine Dmitriču....

LEVIN: Premeću zob, to se trebalo učiniti još za vrijeme korizme, tikvani...

VASILIJ: Ništa Vi ne brinite, gospodine, sve će biti na vrijeme. Vidjet ćete.

LEVIN: Dobro je, Vasiliju, hvala

Vam. VASILIJ: Znači, to je sve?

Levin odmahne rukom Vasiliju neka ode.

VASILIJ: Najljepša vam hvala, gospodine.

LEVIN (*ispod glasa*): Beznadan slučaj.

Vasilij ode. Levin hvata lopatu i počne kopati.

LEVIN: Više nikome neću dati da radi na svoju ruku. Sve ću sam! Sve ću sam...

18.

Vronski sjedi u društvenoj dvorani pukovskog udruženja. Oko njega čuju se šaputanja i podsmjehivanje.

VRONSKI: *Zašto svatko smatra za svoju dužnost da se brine o meni? Zbog toga što vide da je to nešto što oni ne mogu shvatiti. Da je to obična neukusna veza u otmjenom društvu, pustili bi me na miru. Oni osjećaju da je ovo nešto drugo, da mi je ova žena draža od života. I upravo to im je neshvatljivo i ljuti ih. Oni bi nas učili kako se živi. Ni pojma oni nemaju o tome šta je to sreća, oni ne znaju da bez ove ljubavi za nas nema ni sreće, ni nesreće – nema života. Jest, ona je prije bila nesretna, ali ponosna i mirna; a sada ne može biti mirna i dostojna premda toga i ne pokazuje. Jest, to se mora dokrajčiti.*

19.

Ana sjedi na terasi. Vronski joj prilazi.

VRONSKI: Što vam je? Da niste bolesni?

ANA: Ne, zdrava sam. Nisam očekivala... tebe.

VRONSKI: Bože moj, kako su vam ruke hladne.

ANA: Uplašio si me. Sama sam i čekam Serjožu, otišao je u šetnju.

VRONSKI: Oprostite mi što sam došao, ali ja nisam mogao provesti dan a da vas ne vidim.

ANA: Ta šta da praštam? Tako mi je drago!

VRONSKI: Ali vi ste bolesni ili ožalošćeni. O čemu ste mislili.

ANA: Sve o jednom te istom. *Da kažem ili da ne kažem?*

VRONSKI: Vidim ja da se nešto dogodilo. Recite

zaboga! ANA: Trudna sam.

VRONSKI: Listić joj u ruci zadrhti još jače, ali ona nije skidala očiju s njega e da bi vidjela kako će on to primiti. On problijedi, htjede nešto reći, ali zastane, ispusti joj ruku i ponikne glavom.

ANA: Jest, on je shvatio sve značenje toga događaja.

Ali se varala da je on shvatio značenje vijesti onako kao što ju je ona, žena, shvatila. Na tu vijest on je udesetorostručenom snagom osjetio kako ga spopada onaj neobičan osjećaj gadljivosti što bi ga obuzeo prema nekome; ali je ujedno shvaćao da će kriza, koju je on želio, nastupiti sada.

20.

Utrka.

Toga je dana bilo nekoliko utrka: Utrka carske pratnje, zatim oficirska utrka na dvije vrste, utrka na četiri vrste i ona utrka u kojoj je Vronski sudjelovao.

(Trke kreću, svi gledaju s nestrpljenjem.)

(Vronski pada s konja. Ana se prene.

Karenjin joj tri puta pruža ruku, ali ona ga ignorira.)

Karenjin: Hajdemo ako želite

Ana osluškuje što govore ljudi, ne primjećuje muža.

Karenjin: Još vam jednom nudim ruku ako želite.

Ana: Neću, neću, pustite me, ja ostajem.

Karenjin: Po treći put vam nudim ruku.

Ana stavi ruku na muževu.

21.

Ana i Karenjin u kočiji.

KARENJIN: Moram vam reći da ste se danas nedolično ponašali.

ANA: Po čemu sam se nedolično ponašala? Šta ste nedolično primjetili?

KARENJIN: Ono očajanje koje niste znali sakriti kad je pao jedan od jahača. Ja sam vas već molio da se u društvu ponašate tako da ni zli jezici ne bi mogli ništa reći protiv vas. Nekoć sam govorio o našim odnosima među nama dvoma; sada više o njima ne govorim. Sada govorim o našim odnosima prema ljudima. Vi ste se nedolično ponijeli, a ja bih da se to ne ponovi.

(Ana ne odgovara.)

KARENJIN: Možda se i ja varam. Onda molim da mi oprostite.

ANA: Ne, niste se prevarili. Niste se prevarili. Bila sam očajna i ne mogu ne biti. Ja slušam vas, a mislim na njega. Volim ga, njegova sam ljubavnica, vas ne podnosim, bojim vas se, mrzim vas. Činite sa mnom što vas volja.

KARENJIN: Tako! Ali ja zahtijevam da dobro pazite nastojati pristojno se vladati u društvu i to sve dok ne poduzmem mjere koje će osigurati moju čast i koje ću vam saopćiti.

22.

Levinovo imanje. Dolazi Stiva.

AGAFIJA MIHAJLOVNA: No, evo su vam se dovezli gosti pa neće biti dosadno.

STIVA: Zašto dosadno? Ovdje je sve tako divno!

AGAFIJA MIHAJLOVNA: Samo bože daj zdravlja i čistu savjest. Jeste li za čaj?

STIVA: Jesam - za travaricu! A pamtim ja i vašu hladnu gusku s gljivama, a tek onaj šči od kopriva i kokoš s umakom od bijelog krimskog vina!

AGAFIJA MIHAJLOVNA: Kakav tek imate na selu, čudo!

LEVIN : Baš mi je drago da te vidim!

STIVA: Nema odmora za bezbožnike. Zaželio sam se lova, kao prvo. Kao drugo, došao sam prodati šumu u Jergušovu.

LEVIN: Dio Dolina posjeda?

STIVA: Da.

LEVIN: Zašto? U toj šumi su dobra stabla.

STIVA: Istina... ali znaš, imam malu krizu u odjelu

financija. LEVIN: Što, da nije neka nova?

STIVA: Zamisli, žena, to dražesno, krotko, zaljubljeno biće, jadna, osamljena... Sve je žrtvovala. I sad, kad se sve riješilo – zar da je čovjek odbaci?

LEVIN: Stiva...

STIVA: A što mogu kad sam tako stvoren. Žena, to ti je takav predmet - koliko god ga proučavao, uvijek je potpuno nov. Najdanput naletiš na ljubav i propao si.

LEVIN: Onda je bolje i ne proučavati.

STIVA: Nije. Zadovoljstvo nije u pronalaženju istine, već u

traženju... LEVIN: Kako to misliš?

STIVA: I ti tražiš nešto. Spremaš revoluciju u političkoj ekonomiji.

LEVIN: Revoluciju, baš... A dražesnih palih stvorova ja nisam sreo niti ću sreći. Meni se gade pale žene. Ti se bojiš pauka, a ja tih gadova...

STIVA: Ti si sretan čovjek, Kostja. Ti imaš sve što voliš. Pse – imaš... Gospodarstvo – imaš... lov – imaš... ženu... Pišeš knjigu... Baš ti zavidim...

LEVIN: Stiva! A zašto mi ništa ne govoriš? Je li se Kiti udala, ili kad se udaje?

STIVA: Nema namjeru udavati se. Jako je bolesna, liječnici su je poslali u inozemstvo. Čak se boje za njezin život.

AGAFJA MIHAJLOVNA: Evo slatkog od malina i domaće travarice!

STIVA: Kakav je užitak biti ovdje, leći na travu i ljenčariti kao Hohlak. Nijedne misli u glavi...

AGAFJA MIHAJLOVNA: Makar je kotrljao poput kugle.

23.

Paralelno pisanje pisama Ana i Karenjin.

KARENJIN: Za našega posljednjeg razgovora izrazio sam vam svoju želju da vam priopćim svoju odluku u pogledu predmeta toga razgovora. Pošto sam pažljivo o svemu promislio, pišem vam sada u namjeri da ispunim to obećanje. Moja je odluka ova: kakvi bili da bili vaši postupci, ja se ne smatram odgovornim prekidati one spona kojima smo mi povezani višnjom vlašću. Obitelj se ne smije razarati zbog hira, samovolje ili čak zbog grijeha jednoga od supruga, te će naš život morati teći kao što je tekao i prije.

ANA : Pošto se ono desilo ja više ne mogu ostati u vašem domu. Odlazim i vodim sa sobom sina. Ne poznajem zakone te stoga ne znam s kojim roditeljem mora biti sin: ja ga međutim odvodim sa sobom jer bez njega ne mogu živjeti.

KARENJIN: Obitelj se ne smije razarati zbog hira, samovolje ili čak zbog grijeha jednoga od supruga, te će naš život morati teći kao što je tekao i prije. Ja sam u cijelosti uvjeren da ste se vi pokajali i da se kajete zbog onoga što je povodom ovome pismu te da ćete mi pomoći da iz korijena iščupamo razlog naše razmirice i da zaboravimo prošlost.

24.

Levin na imanju kod Doli. Zatiče je pred kućom kako juri za djecom.

Darja Aleksandrovna nije imala mira uz šestoro djece. Jedno bi se razboljelo, drugo se moglo razboljeti, trećemu je nešto nedostajalo, četvrto je pokazivalo znakove loša značaja itd...itd.

Rijetko, rijetko kada zavladao bi kratko mirno razdoblje. Ali te brige i nemiri bijahu Darji Aleksandrovnoj jedina sreća. Sada, u seoskoj osami ona je sve češće i češće postajala svjesna tih radosti. Nije mogla a da ne uvjerava samu sebe kako su njena djeca, sve šestoro, divna, svako na svoj način, i to takva kakva se rijetko viđaju i bila je sretna zbog njih i njima se ponosila.

LEVIN: Vi baš kao kvočka, Darja

Aleksandrovna DOLI: Ah što mi je drago da vas

vidim!

LEVIN: Drago Vam je, a niste se javili. Tek sam od Stive saznao da ste

ovdje. DOLI: Od Stive?

LEVIN: Jest, rekao je da ste se preselili i da ćete mi dopustiti da vam pomognem u bilo čemu. Ja sam, naravno, shvatio da to jedino znači da me vi želite vidjeti te mi je vrlo drago.

DOLI: Na početku je bilo nezgodno, a sada je sve divno sređeno, zahvaljujući mojoj staroj dadilji. Izvolite sjesti... Zna li da će Kiti doći ovamo i provesti sa mnom ljeto?

LEVIN: Zbilja? Dakle da vam pošaljem dvije krave? Ako hoćete da obračunamo, onda mi izvolite plaćati po pet rubalja na mjesec, ako vam je nije neugodno.

DOLI: Nije, zahvaljujem. Sve smo se dogovorili.

LEVIN: E pa onda ću vam pogledati krave te ako dopustite, odrediti kako da se hrane. Sve je do krme.

DOLI: Jest, ali sve to dakako treba nadzirati, a tko će to? Kiti mi piše da ništa toliko ne želi koliko samoću i mir.

LEVIN: A ovaj, je li joj sa zdravljem bolje?

DOLI: Hvala Bogu, posve se oporavila. Nikad nisam vjerovala da ona ima nešto na plućima.

LEVIN: Ah, vrlo mi je drago!

DOLI: Čujte, Kostja, zašto se vi ljutite na Kiti?

LEVIN: Ja? Ne ljutim se.

DOLI: Ne, ljutite se. Zbog čega niste svratili ni k nama, ni k njima kad ste bili u Moskvi?

LEVIN: Darja Aleksandrovna, čudim se da vi, koji ste tako dobri, to ne razumijete. Kako vam samo nije žao mene kad znate...

DOLI: Šta znam?

LEVIN: Znao sam da sam je zaprosio i da su me odbili.

DOLI: Ama otkud vi mislite da ja to znam?

LEVIN: Zato što to svi znaju.

DOLI: E baš se u tome varate; ja to nisam znala mada sam nekako naslućivala.

LEVIN: A! Pa eto sad znate.

DOLI: Zнала sam samo to da je nešto bilo što ju je strašno mučilo i da me je molila da nikad o tome ne govorim. A kad meni nije rekla, onda nikome nije govorila. Pa šta je to bilo među vama? Recite mi.

LEVIN: Rekao sam vam šta je bilo.

DOLI: Ma znate šta ću ja vama reći... Vi patite samo zbog ponosa...

LEVIN: Možda... Ali...

DOLI: Ali nje, sirotice jedne, meni je strašno i opet strašno žao. Sada sve razumijem.

LEVIN: E pa, Darja Aleksandrovna, oprostite mi. Zbogom! Darja Aleksandrovna, do viđenja!

DOLI: Ne, stanite! Da ja vas ne volim, da ja vas ne poznajem kao što vas poznajem... Da, sad sam sve razumjela. Vi to ne možete razumjeti; vi muškarci, budući da ste slobodni i da vi birate, uvijek znate koga volite. Ali djevojka koja iščekuje, s onim ženskim, djevojačkim stidom, djevojka koja vas, muškarce, vidi iz daleka, prima sve na riječ - takvoj se djevojci desi da osjeća da ne zna što bi rekla.

LEVIN: Da, ako ne govori srce...

DOLI: Ne, srce govori, ali promislite malo: Vi muškarci, kad vam djevojka zapne za oko, te zalazite u kuću, te se sprijateljivate, zagledate, iščekujete hoćete li naći ono što vi volite i, onda, kada ste uvjereni da volite, prosite...

LEVIN: E, nije to posve tako.

DOLI: Svejedno, vi prosite kad vam je ljubav dozrela ili kad ste između dviju odabranica izabrali jednu. A djevojku ne pitaju. Htjeli bi da ona sama bira, ali ona ne može birati te odgovara tek: da ili ne.

LEVIN: Darja Aleksandrovna, tako se izabire odjeća ili kakva druga roba, a ne ljubav. Izbor je izvršen i tim bolje... Samo što ponavljanja ne može biti.

DOLI: Ah, ponos i opet ponos! Onda kad ste vi zaprosili Kiti, ona se upravo tako osjećala da nije mogla odgovoriti. Kolebala se. Kolebala se između dvoga: vi ili Vronski. Njega bi ona vidjela svaki dan, vas podugo nije viđala. Uzmimo da je ona bila starija - ja, na primjer, na njenom mjestu ne bih se kolebala. On mi je uvijek bio odvratn pa se tako i svršilo.

LEVIN: Darja Aleksandrovna, ja cijenim vaše povjerenje prema meni; ipak mislim da se varate. Međutim bio ja u pravu ili ne bio, ovaj ponos što ga vi toliko prezirete odvrća od mene svaku misao o Kiti - razumijete, potpuno odvrća.

DOLI: Reći ću vam još samo jedno: vi znate da govorim o sestri koju volim kao što volim svoju djecu. Ne velim da vas je ona voljela, već sam tek htjela reći da njeno odbijanje u onome času ne dokazuje ništa.

LEVIN: Ja ne znam! Kad biste vi znali kakvu mi bol zadajete! Isto kao da vama umre dijete a da vam govore: bilo vam je ono takvo i takvo, i lijepo je moglo živjeti, i vi biste isto tako uživali u njemu. A ono je umrlo, umrlo, umrlo...

DOLI: Kako ste vi smiješni. Tako, sada sve bolje i bolje shvaćam. Dakle vi nam nećete doći kad stigne Kiti.

LEVIN: Ne, neću. Naravno, ja Katerinu Aleksandrovnu neću izbjegavati, ali gdje god mognem nastojat ću je izbaviti od neugodnosti koju bi osjetila u mojoj nazočnosti.

DOLI: Jako ste, jako smiješni. E pa lijepo, nek ostane kao da nismo ni govorili.

25.

Pisanje pisama - Ana i Karenjin.

ANA: Rekla sam da ne poznajem zakone te stoga ne znam s kojim roditeljem mora biti sin: ja ga međutim odvodim sa sobom jer bez njega ne mogu živjeti.

KARENJIN: Ja sam rekao da se obitelj ne smije razarati zbog hira, samovolje ili čak zbog grijeha jednoga od supruga, te će naš život morati teći kao što je tekao i prije. Ja sam u cijelosti uvjeren da ste se vi pokajali i da se kajete zbog onoga što je povodom ovome pismu te da ćete mi pomoći da iz korijena iščupamo razlog naše razmirice i da zaboravimo prošlost.

ANA: Govoriti o svojoj krivici o svome kajanju ja ne mogu, budući da...

KARENJIN: Ja sam u cijelosti uvjeren da ste se vi pokajali i da se kajete zbog onoga što je povodom ovome pismu te da ćete mi pomoći da iz korijena iščupamo razlog naše razmirice i da zaboravimo prošlost. U protivnom slučaju sami možete zamisliti što čeka vas i vašega sina. O svemu ovome, nadam se, porazgovorit ćemo potanje kad se sastanemo.

26.

Kosidba.

KITI: Sutradan Konstantin Levin ustane ranije nego obično. Ono što se ticalo njega sama, a bilo ga zaokupilo bijaše ovo: prošle godine kad je jednom došao na kosidbu Levin je upotrijebio svoje sredstvo za umirenje. Uzeo je kosu od seljaka i stao kositi.

Što je Levin duže kosio to je sve češće osjećao trenutke zaborava kad ruke već nisu mahale kosom nego je kosa sama vukla za sobom tijelo koje je bilo sveudilj svjesno sebe i kao nekom čarolijom rad je, a da čovjek na nj nije ni mislio, sam od sebe odmicao pravilno i točno. Bili su to najblaženiji trenuci.

Unatoč tome što mu je znoj curkom curio niz lice i kapao s nosa, i što su mu sva leđa bila mokra kao da ih je netko polio vodom bilo mu je vrlo lijepo.

Žene su se s pjesmom približavale Levinu i njemu se učini da se oblak s grmljavinom veselja nadvija nada nj. Levin im pozavidi to zdravo veselje, htjede da i on sudjeluje u izražavanju te životne radosti. Ali on ništa ne mogaše učiniti.

Levina obuzme teška tuga zbog njegove osame, zbog njegove besposlice i zbog njegova neprijateljstva prema tome svijetu.

LEVIN: Bog je dao dan. Bog je dao snagu. I dan i snaga posvećeni su radu, i u njemu samome je nagrada. A za koga je rad? Kakvi će biti plodovi rada? Te su misli sporedne i nevrjedne. Odreći ću se svog starog života. Da se oženim? Da radim i da osjećam prijeku potrebu za radom? Da ostavim imanje? Da kupim još zemlje? Da se priključim društvu? Da se oženim seljankom? Ma kako ću ja to učiniti? Jedno je sigurno – ova je noć odlučila mojom sudbinom. Sve su moje prijašnje sanje o obiteljskom životu glupost, nisu ono pravo. Sve je ovo kudikamo jednostavnije i ljepše. Kako je lijepo!

LEVIN: Iskrene oči pogledaše pravo u njega. Nije se mogao prevariti. Samo jedne takve oči bile su na svijetu. Samo je jedno biće na svijetu moglo za njega sadržavati svu svjetlost i smisao života. To je bila ona. To je bila

Kiti. Paralelno, Kiti u kočiji.

KITI: Kiti je shvatila da valja samo zaboraviti sebe i voljeti druge pa da čovjek bude miran, sretan i divan, a Kiti je htjela biti takva. Pošto je sada jasno shvatila što je najvažnije, Kiti se nije zadovoljila time da se ovim oduševljava, nego se pak svom dušom predala tome novom životu što ga je bila otkrila.

27.

Pisanje pisama Ana i Karenjin.

KARENJIN: P.S. U Prilogu ovome pismu je novac koji vam može zatrebati za vaše izdatke.

Ana odustane. Podere pismo.

ANA: Naravno, on je uvijek u pravu, on je kršćanin, on je velikodušan! Kažu: religiozan, moralan, čestit, pametan je to čovjek; ali ti ne vide ono što sam ja vidjela. Ti ne znaju kako je on osam godina gušio moj život, gušio sve što je u meni bilo živo, da nijedanput ni pomislio nije da sam ja živ ženski stvor kojemu je potrebna ljubav. Kako ne bih pogodila što će on učiniti? Učinit će ono što je svojstveno njegovom niskom značaju. On će biti i dalje u pravu, a mene, propalu, još će gore, još dublje gurnuti... Poznajem ja njega, znam da poput ribe u vodi pliva i da uživa u laži. Ali ne, neću ja njemu priuštiti toga užitka, raskidat ću tu njegovu paučinu laži u kojoj želi mene splesti, nek bude što će biti. Sve je bolje od laži i obmane.

Ana (*piše Vronskom*): Obznanila sam mužu.

28.

Dom Karenjinovih. Dolazi Vronski. Na ulazu se susretne s Karenjinovim koji izlazi.

ANA: Sreo si ga? To ti je za kaznu što si zakasnio.

VRONSKI: Da, al' kako to? Trebao je biti na sjednici?

ANA: Bio je i vratio se. A gdje si bio ti? *(značajno ga pogleda)*

VRONSKI: Odavno sam se već odrekao tog života. Htio sam reći...

ANA: Kakvi ste vi muškarci gadovi! Kako vi ne možete zamisliti da žena to ne zaboravlja, osobito žena koja ne poznaje tvoj život. Šta ja znam? Šta sam ja znala? Ono što mi ti kažeš, a odkuda da znam govoriš li istinu... Nisam ljubomorna, vjerujem ti kad si ovdje sa mnom ali kad ti negdje provodiš svoj život, ne shvatljiv za me...

VRONSKI: Ana! Vrijedaš me. Zar mi ne vjeruješ?

ANA: Da, da... da samo znaš kako je meni teško! Vjerujem ti, vjerujem...

VRONSKI: Koliko bi samo puta govorio sebi da je njena ljubav sreća, i eto, ona ga je voljela kako samo može voljeti žena u koje je ljubav preteгла nad svim blagom u životu - i on bijaše mnogo dalje od sreće nego onda kad je pošao za njom iz Moskve, tada se osjećao nesretnim, a sreća je bila pred njim, sad je pak osjećao da je najveća sreća već za njim. Ana nikako nije bila onakva kakvu je on vidio u prvo vrijeme.

ANA: Gdje si sreo Alekseja

Aleksandroviča? VRONSKI: Sudarili smo

se na vratima.

ANA: I on te je pozdravio ovako *(gesta)*?

VRONSKI: Ja ga nikako ne razumijem. Da je nakon vašeg razgovora u ljetnikovcu prekinuo s tobom, da me izazvao na dvoboj... ali to ja ne shvaćam... kako može podnositi to stanje? On pati, očito.

ANA: On? On je potpuno zadovoljan.

VRONSKI: Zbog čega se mi svi mučimo kad bi moglo biti tako lijepo?

ANA: Samo se on ne muči. Kao da ja ne znam njega, tu laž kojom je sav prožet. Kao da se može, ako se išta osjeća, živjeti ovako kako on i ja živimo? Ništa on ne shvaća, ne osjeća. Zar može čovjek, ako išta osjeća, živjeti sa svojom grešnom ženom pod istim krovom? Zar je moguće govoriti s njom? Govoriti joj ti? “Ti, ma chere, moja Ana! To ti nije muškarac, nije čovjek, lutka je to. Nitko to ne zna ali ja znam! O, da sam ja na njegovom mjestu ubila bih se, rastrgala bi već davno na komade tu ženu, takvu kao što sam ja, ali ne bih govorila “ ma chere, moja Ana!” On ne shvaća da sam ja tvoja žena, da je on tuđ, suvišan... Nećemo... nećemo govoriti.

VRONSKI: Reci mi, što si radila? Što ti je? Sve mi se čini da to tvoje stanje nije do bolesti... Kad će to biti?

ANA: Uskoro. Kažeš da je naš položaj užasan, da ga treba riješiti. Kad bi ti znao, kako mi je težak, što bih dala zato da te mogu ljubiti slobodno i smjelo! Ne bih ni tebe mučila svojom ljubomorom... To će biti skoro, ali ne onako kako mi mislimo. Nisam ti htjela govoriti o tome, ali si me prisilio. Uskoro, uskoro će se sve riješiti, svi ćemo se mi smiriti i nećemo se više mučiti.

VRONSKI: Ja ne razumijem.

ANA: Pitaš kad? Uskoro. I ja to neću preživjeti. Ne prekidaj me! Znam, sigurno znam. Umrijet ću, i veoma mi je milo što ću umrijeti i tako izbaviti i sebe i vas.

VRONSKI: Kakvu to besmislenu glupost govoriš!

ANA: Ne, to je istina!

VRONSKI: Što je istina?

ANA: Da ću umrijeti. Snilo mi se.

VRONSKI: Snilo ti se?

ANA: Da, snilo mi se. Sanjala sam da sam dotrčala u svoju spavaonicu, da trebam uzeti nešto, doznati nešto, znaš, kako već to bude u snu - i u spavaonici, u kutu, nešto stoji. I to se nešto okrene, i vidim da je to seljak nakostriješene brade, malešan i strašan. Htjedoh uteći ali on se sagnu nad vrećom te rukama nešto prebiraše...Prebira i usto govori francuski, brzo, brzo i znaš, kotrljavo izgovara RRRR: “Il faut le battre le fer, le broyer, le petrir...” (valja kovati željezo, tucati ga, mijesiti...) A ja se od straha htjedoh probuditi, probudih se... ali

se probudih u snu i počeh se pitati što to znači? I on mi govori: u porođaju, u porođaju ćete umrijeti, u porođaju, mamice... I probudih se.

VRONSKI: Kakve li gluposti?!

VRONSKI: Izraz njezina lica promijeni se u tren oka. Užas i nemir zamijeni se iznenada izrazom tihe, ozbiljne i blažene pažnje. On nije mogao shvatiti značenje te promjene. Osjećala je u sebi gibanje novoga života.

29.

Dom Karenjinovih. Karenjin se vraća kući.

KARENJIN: Osjećaj srdžbe prema ženi koja nije htjela da se drži pristojnosti i izvrši jedini uvjet koji joj bijaše postavljen - da ne prima ljubavnika u kuću, ne daje mu mira. Nije ispunila njegov zahtjev pa je primoran da je kazni i izvrši prijetnju - da traži rastavu i oduzme joj sina.

ANA: Što želite?!

KARENJIN: Pisma vašeg ljubavnika.

ANA: Tu ih nema.

(Ana zatvori ladicu; ali po toj kretnji on shvati da je točno pogodio, te joj grubo odgurne ruku, brzo zgrabi lisnicu.)

KARENJIN: Rekao sam vam da ne dopuštam da primete ljubavnika u kuću.

ANA: Morala sam ga vidjeti kako bih...

KARENJIN: Ne ulazim u detalje oko toga zašto žena mora vidjeti ljubavnika.

ANA: Htjela sam— samo sam. Zar vi ne osjećate kako je vama lako mene vrijeđati?

KARENJIN: Vrijeđati se može pošten čovjek i poštena žena ali kazati lupežu da je lupež je samo la constation d-un fait.

ANA: Te nove crte okrutnosti još nisam poznavala u vama.

KARENJIN: Nazivate okrutnošću to kad muž daje ženi slobodu, pružajući joj poštenu zaštitu imena samo uz uvjet da pazi na pristojnost. Je li to okrutnost?

ANA: To je gore od okrutnosti, to je podlost, ako hoćete znati!

KARENJIN: Podlost? Ako želite upotrebljavati tu riječ, onda je podlost ostaviti muža i sina radi ljubavnika i jesti mužev kruh.

ANA: Vi ne možete opisati moj položaj gorim od onoga kako ga ja sama shvaćam; ali zašto mi sve to govorite? Ja ništa ne mogu promijeniti.

KARENJIN: Došao sam vam reći da sutra putujem u Moskvu i da se više neću vratiti u ovu kuću, a vi ćete dobiti obavijest o mojoj odluci preko odvjetnika kojemu ću povjeriti da provede rastavu. Sin će se preseliti sestri.

ANA: Vama je potreban Serjoža da mi zadate bol. Vi ga ne volite.

KARENJIN: Čak sam i ljubav prema sinu izgubio jer je s njim povezano moje gađenje prema vama, ali ipak ću ga uzeti k sebi. Zbogom!

ANA: Ostavite mi Serjožu do mojega... Uskoro ću roditi.

30.

Večera kod Oblonskih.

(Pet sati je već bilo prošlo i neki gosti već bijahu stigli, kad stiže i sam domaćin. U salonu su sjedili svi likovi osim Ane i Vronskoga. Stjepan Arkadijič smjesta opazi da, kad njega nema u salonu ništa ne ide kako bi trebalo. U svojoj sivoj svilenjoj haljini, očito zabrinuta zbog djece i zbog toga što muža još nema, Doli nije umjela da bez njega ispremiješa cijelo to društvo kako bi bilo najzgodnije. U susret dolazi Konstantin Levin.)

LEVIN: Jesam li zakasnio?

OBLONSKI: Zar ti možeš ne zakasniti?

LEVIN: Tko je sve tu?

OBLONSKI: Sve su naši. Kiti je tu. Hajde upoznat ću te s Karenjinom.

KITI: Kako se dugo nismo vidjeli.

LEVIN: Vi niste vidjeli mene, ali ja sam vas

vidio. KITI: Kada?

LEVIN: Išli ste u Jerguševo.

OBLONSKI: Dopustite da vas upoznam.

KARENJIN: Vrlo mi je drago što se opet

srećemo. OBLONSKI: Vi se poznajete?

LEVIN: Proveli smo zajedno tri sata u vagonu, ali smo izišli kao sa plesa silno želeći da se поблиže upoznamo, barem ja jesam.

OBLONSKI: Ma nemoj! Izvolite molit ću lijepo. *(Levinu)* Zar si opet bio na gimnastici?

KARENJIN: To je biceps i pol! Pravi Samson. Ja mislim, valja imati veliku snagu za lov na medvjede.

LEVIN: Nikakvu, naprotiv, dijete može ubiti medvjeda.

KITI: A vi ste ubili medvjeda, pričali su mi? Zar u vas ima medvjeda?

OBLONSKI: Izvolite gospodo, ovuda... u blagavaonicu... Ovamo! Ovamo!

LEVIN: Ne, išli smo u Tversku Guberniju. Vraćajući se od tamo, sretoh se u vagonu prvog razreda s vašim šogorom. To jest, zetom vašeg šogora. Kondukter me protivno poslovici odjelo ne čini čovjeka htjede zbog odjela izbaciti van... I vi me ste također zbog kožuha prvo htjeli isto tako protjerati, ali ste me onda obranili i ja sam vam zato vrlo zahvalan.

KITI: Levin je znao da ona sluša njegove riječi i da joj je ugodno slušati ga. I samo ga je to zanimalo. Ne samo u toj sobi, nego i na cijelom svijetu za njega su postojali samo on, sam sebi mnogo znatniji i važniji, i ona. Osjećao se na visini od koje čovjeka hvata vrtoglavica, a tamo negdje, daleko dolje, bili su svi ti dobri Karenjini, Oblonski i cijeli svijet.

KARENJIN: Općenito prava putnika na izbor mjesta vrlo su neodređena.

OBLONSKI: Eh, a ti sjedi makar ovdje.

(posjeo Levina do Kiti.)

DOLI: A jeste li vi čuli o Prjačnikovu? Danas su mi pripovjedali, baš sam danas čula, on se u Tveru tukao u dvoboju s Kvitskim i ubio ga.

KARENJIN: Zbog čega se tukao Prjačnikov?

DOLI: Zbog žene. Ponio se kao prava junačina. Izazvao i ubio.

KARENJIN: Ah!

OBLONSKI: Mmm... Ovaj sir nije loš!

KITI: Kad su ustali od stola Levin htjede poći za Kiti u salon ali se poboja neće li joj biti neprijatno što je suviše očit. Ostade s muškarcima u zajedničkom razgovoru pa, i ne gledajući u Kiti, ćutio je njene pokrete, njen pogled i mjesto na kom je bila u salonu.

DOLI: Alekseju Aleksandroviču, pitala sam vas za Anu, niste mi odgovorili. Kako je

ona? KARENJIN: Ona je, čini se, zdrava, Darja Aleksandrovna .

DOLI: Oprostite mi, ja nemam prava, ali ja Anu volim i poštujem kao sestru. Preklinjem vas da mi kažete što se to događa između vas. Zbog čega vi nju okrivljujete?

KARENJIN: Držim da vam je muž rekao razloge zbog kojih smatram za potrebno da promijenim svoje prijašnje vladanje prema Ani Arkadjevnoj.

DOLI: Ne vjerujem, ja ne vjerujem, ne mogu to vjerovati. (*hitro ustaje*) Ovdje nam smetaju. Hajdemo ovamo, molim vas... (*izdvajaju se od ostalih*) Ne vjerujem, ja ne vjerujem.

KARENJIN: Ne smijemo ne vjerovati činjenicama Darja

Aleksandrovna. DOLI: No, pa što je ona učinila? Što je zapravo učinila?

KARENJIN: Prezrela je svoje dužnosti i iznevjerila svoga muža. Eto što je učinila. Veoma se teško prevariti kada žena sama to obznanjuje mužu. Obznanjuje da su osam godina života i sin - da je sve to pogreška te da ona hoće živjeti ispočetka.

DOLI: Ana i porok - ja to ne mogu spojiti, ne mogu vjerovati u to.

KARENJIN: Darja Aleksandrovna, sve bih dao kad bi sumnja još bila moguća. Dok sam sumnjao bilo mi je teško, ali lakše nego sada. Dok sam sumnjao bilo je nade, ali sad nema nade, ali ja ipak sumnjam u sve. Toliko u sve sumnjam da mrzim sina te ponekad ne vjerujem da je to moj sin. Vrlo sam nesretan.

DOLI: Ah, to je užasno. A zar je istina da ste se vi odlučili na rastavu.

KARENJIN: Odlučio sam se na posljednju mjeru.

DOLI: Ali stanite! Pomislite na nju, što će biti s njom ako ju vi napustite.

KARENJIN: Mislio sam, Darja Aleksandrovna, i to mnogo mislio. Pružio sam mogućnosti da se sve popravi, nastojao sam da je spasim. I što? Ona nije ispunila najmanji zahtjev - da pazi na pristojnost. Spasiti se može čovjek koji ne srlja u propast, ali ako je narav sva toliko pokvarena, razvratna, da joj se samo propast čini spasenjem, šta onda čovjeku još preostaje?

DOLI: Sve, samo ne rastava.

KARENJIN: Ali koje sve, šta ja tu mogu učiniti?

DOLI: Ne, stanite! Vi nju ne smijete upropastiti. Stanite, reći ću vam nešto o sebi. Udala sam se, i muž me je varao: u srdžbi, ljubomori, htjela sam sve ostaviti. Htjela sam sama...Ali sam se pribrala, a tko me spasio? Ana. I evo živim. Djeca rastu, muž se vraća obitelji i uviđa svoju zabludu, postaje čistiji, bolji i ja živim... Oprostila sam i vi morate oprostiti.

KARENJIN: Oprostiti ja ne mogu, niti hoću i smatram to za neopravdano. Ja sam za tu ženu sve učinio, a ona je sve zgazila u blato koje je njoj svojstveno. Ja nisam zao čovjek, nikad nikoga nisam mrzio, ali nju mrzim iz dna duše te joj ne mogu čak ni oprostiti jer je suviše mrzim.

DOLI: Ljubite one koji vas mrže...

KARENJIN: Ljubite one koji vas mrže, ali ljubiti one koje mrzite, nemoguće je. Oprostite što sam vas uznemirio. Svatko ima dosta svoga jada!

Levin i Kiti.

Nimalo ga nije zanimalo što je sam govorio, još manje ono što su oni govorili. On je sada znao što je jedino važno i to jedino važno bijaše upravo ondje, u salonu.

LEVIN: Bilo je to jako rano ujutro, vi ste se zacijelo bili tek probudili. Divno je bilo to jutro. Idem ja i mislim: Tko li je to u kočiji? Divna kočija s praporcima i u hipu se pojavite vi, a vidim kroz prozor- vi evo ovako sjedite (*oponaša ju*) i objema rukama držite trake noćne kapice i nešto ste se strašno bili zamislili. Kako bih želio znati o čemu ste tada mislili. O nečemu važnom?

KITI: Zbilja, ne sjećam se.

Tišina.

KITI: Aj! Čitav sam stol išarala!

LEVIN: Stanite. Odavno sam vas već htio nešto upitati.

KITI: Molim, pitajte.

LEVIN: Evo, k, s, m, o, o, t, n, m, b, j, l, t, z, n, i, s, o. Kad ste mi ono odgovorili: To ne može biti, je li to značilo - nikada, ili samo onda?

KITI: Razumjela sam.

LEVIN: Koje je ovo slovo?

Levin pokazuje n koje znači nikada.

KITI: To slovo znači nikada, ali to nije istina.

Ona napiše o, n, m, d, o.

KITI: Onda nisam mogla drugačije odgovoriti.

LEVIN: Samo onda? A sada?

KITI: Eh, evo pročitajte. Reći ću ono što bih željela. Što bih jako željela.

Piše slova k, b, m, z, i, o, š, j, b.

KITI: Kad bi ste mogli zaboraviti i oprostiti što je bilo.

On piše.

LEVIN: Nemam ja šta zaboravljati i praštati. Ja vas nisam prestao voljeti.

KITI: Razumjela sam.

Levin krene pisati, ali prije nego što završi Kiti napiše DA. On ustane i ode. <3

31.

Dom Karenjinovih.

VRONSKI: Ana umire. Liječnici rekoše da nema nade. Sav sam u vašoj vlasti, ali mi dopustite da budem ovdje, uostalom, možete sa mnom napraviti što hoćete, ja sam...

(Karenjin krene prema Ani)

ANA (*sama sa sobom*): Zato što ni Aleksej, mislim na Alekseja Aleksandroviča (kakav čudan užasan usud da su obojica Alekseji, zar ne?), Aleksej mi ne bi odbio. Ja bih zaboravila, on bi oprostio... Dajte mi brže vode! Ah, to će njoj, djevojčici će mojoj škoditi! No dobro, pa dajte joj dojilju. E pa pristajem, to je čak i bolje. On će doći, bit će mu teško kad je bude vidio. Ta dajte mi je, djevojčicu mi dajte! On još nije stigao. Vi zato govorite da neće oprostiti, jer vi njega ne poznajete. Nitko ga nije poznavao. Jedino ja, pa i meni je to jedva uspjelo. Treba mu oči poznavati. Serjoža ima iste takve i ja ih zbog toga ne mogu gledati. Jesu li dali Serjoži ručak? (*Ugleda muža*) Ne, ne, ne bojim se ja njega, smrti se bojim. Alekseju, dođi ovamo. Ja se zbog toga žurim što nemam vremena, još mi je malo preostalo da živim, sad će početi vrućina i ja ništa više neću shvatiti. Sada shvaćam, i to shvaćam sve, sve vidim. Ne čudi mi se. Ja sam jednako ona koja sam bila. Ali u meni postoji jedna druga, ja se nje bojim - ta je voljela onoga, ja sam htjela tebe zamrziti i nisam mogla zaboraviti onu koja je bila prije. Ja nisam ta. Sad sam ja ona prva, ja sva. Sada umirem, znam da ću umrijeti. Sve će to uskoro svršiti... Jedno mi samo treba: da mi oprostiš, posve oprostiš! Ja sam užasna, ali mi je dadilja govorila: sveta mučenica - kako joj ono ime bješe? - ona je bila gora. I ja ću poći u Rim, ondje je pustinja, i onda nikome neću smetati, samo ću uzeti Serjožu i djevojčicu... Ne, ti ne možeš oprostiti! Znam ja, to se ne smije oprostiti! Ne, ne, odlazi, ti si suviše dobar! Upamti samo to da je meni bilo potrebno jedino oprostjenje i ja ništa više ne želim... (*Pogleda Vronskog*) A zašto on ne dolazi? Priđi, priđi! Pruži mi ruku.

(*Vronski priđe krevetu, prekrije lice rukama*)

ANA: Otkrij lice, gledaj u njega. On je svet. Ama otkrij lice! Alekseju Aleksandroviču, otkrij mu lice! Hoću da ga vidim. (*Karenjin mu skloni ruke s lica*) Pruži mi ruku. Oprosti mi.

(*Karenjin mu pruži ruku*)

ANA: Bogu hvala, bogu hvala, sad je sve gotovo. Samo da malo ispružim noge. Eto tako, baš fino. Kako je ovo cvijeće napravljeno bez ukusa, uopće nije nalik na ljubičice. Bože moj! Bože moj. Kad će se to završiti? Dajte mi morfija. Doktore! Ama dajte morfija. O, bože moj, bože moj!

VRONSKI: Alekseju Aleksandroviču, ne mogu govoriti, ne mogu razumjeti. Poštedite me! Ma koliko vam teško bilo, vjerujte da je meni još teže.

KARENJIN: Molim vas da me saslušate, to je prijeko potrebno. Moram vam objasniti svoja osjećanja, osjećanja koja su me vodila i koja će me voditi, da ne biste bili u zabludi s obzirom na mene. Vama je poznato da sam se ja odlučio na rastavu te da sam već i započeo parnicu, bio u nedoumici, mučio sam se; priznajem vam da me proganjala želja da se osvetim vama i njoj. Kad sam dobio brzojav; pošao sam ovamo s tim istim osjećajima, reći ću još više: želio sam njenu smrt. Ali... Ali sam je vidio i oprostio. I ta sreća praštanja otkrila mi je moju

dužnost. Oprostio sam potpuno. Hoću da podmetnem drugi obraz, hoću da dadnem košulju kad mi odnose kaput, i molim boga samo to da mi ne oduzme sreću da mogu praštati! Eto vam moga stajališta. Vi mene možete zgaziti u blato, učiniti od mene ruglo pred svijetom, ja nju neću ostaviti niti ću vama ikada reći riječi prijekora. Moja je dužnost meni jasno zacrtana: ja moram biti s njom, i bit ću. Ako ona bude zaželjela da vas vidi, ja ću vam već nekako dojaviti, ali sada, držim, za vas je najbolje da se udaljite.

32.

Vronski sam u svojoj sobi.

VRONSKI: Što je to? Da to ja ne silazim s uma? A zašto ljudi silaze s uma, a zašto se ustreljuju? Ne, valja zaspati. Šta da radim? Šta mi preostaje? Dakle ljudi silaze s uma - i ustreljuju se dakle... Da se ne bi morali sramiti. Naravno... Naravno...

Naravno, ponovi on, kad je misao treći put krenula istim začaranim krugom uspomena i misli, i stavivši revolver na lijevu stranu prsa i snažno trgnuvši svom rukom, kao da ju najednom stišće u šaku, povuče otponac.

33.

Dom Karenjinovih.

ANA: Čujem da grof Vronski želi doći k nama da se oprostí pred svoj odlazak u Taškent. Govorka se kako se želim oprostiti s čovjekom koji je pucao u sebe zbog mene... Ali ja baš zbog toga i neću. Rekla sam da ga ne mogu primiti.

KARENJIN: Veoma sam ti zahvalan na povjerenju koje mi odaješ. I vrlo sam ti zahvalan za tvoju odluku. Ja isto držim, budući da odlazi, grof Vronski nema nikakve potrebe dolaziti ovamo. Uostalom...

ANA: Pa već sam rekla, i što se tu ima ponavljati. Nemojmo nikad o tome govoriti.

KARENJIN: Ostavio sam tebi da riješiš to pitanje, pa mi je vrlo drago kad vidim...

ANA: Da se moja želja podudara s tvojom.

KARENJIN: Da. Ja sam maloprije poslao po liječnika.

ANA: Ja sam zdrava; što će mi liječnik?

KARENJIN: Ma ne, mala plače, a kažu da dojilja ima malo mlijeka.

ANA: A zašto nisi meni dopustio da je hranim kad sam te za to preklinjala? Ona je dijete, i nju će umoriti. Molila sam da je ja hranim, nije mi bilo dopušteno, a sada mi se još i prigovara.

KARENJIN: Ja ne prigovaram...

ANA: Kako da ne, prigovarate! Bože moj! Zašto nisam umrla! Oprosti mi, razdražena sam, nepravedna samu... No, idi.

KARENJIN: Nikad mu još nije s takvom očiglednošću dolazila pred oči nemogućnost njegova položaja u očima svijeta i mržnja njegove žene prema njemu. Vidio je jasno da čitav svijet i žena zahtijevaju od njega nešto, ali što zapravo, toga nije mogao razumjeti.

Kraj prve knjige

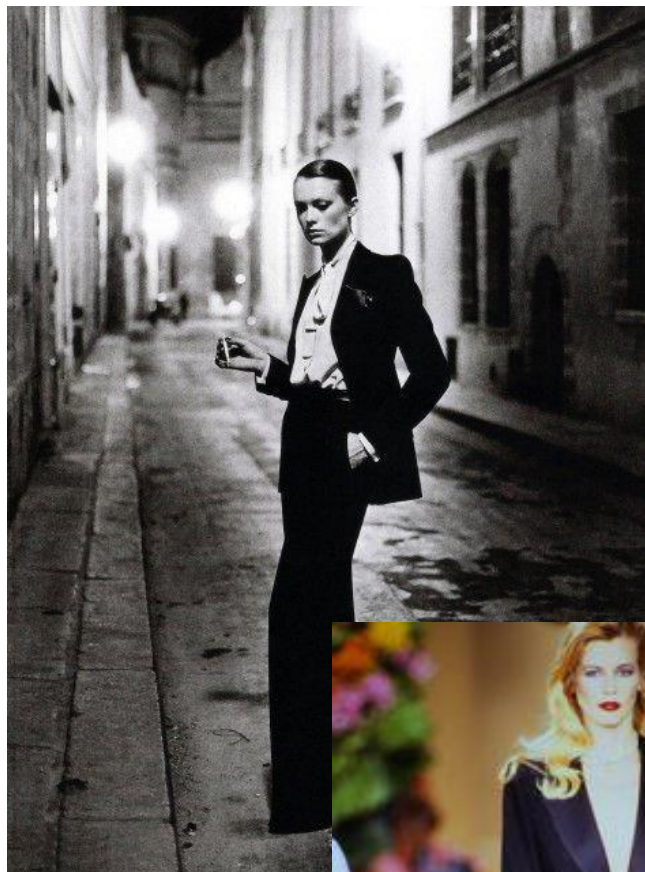
Ana Karenjina

Kostimografski koncept

Anđela Lovrić, Josipa Primorac, Paula Peloza, Laura Špoljar, Ana Vidić

2. godina diplomskog studija kostimografije

Ana Karenjina

Grof Vronski

Karenjin

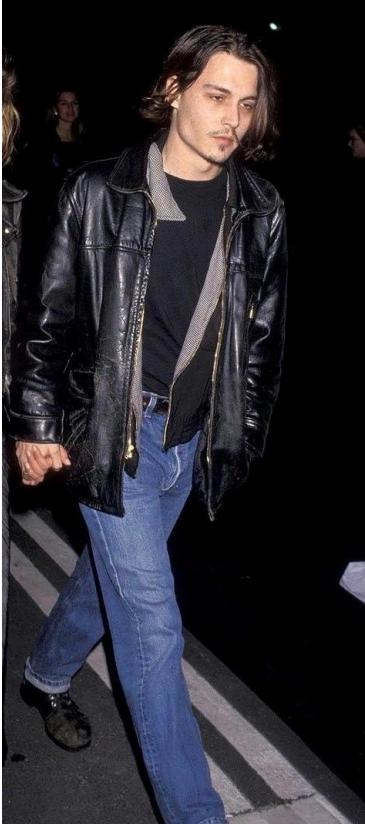
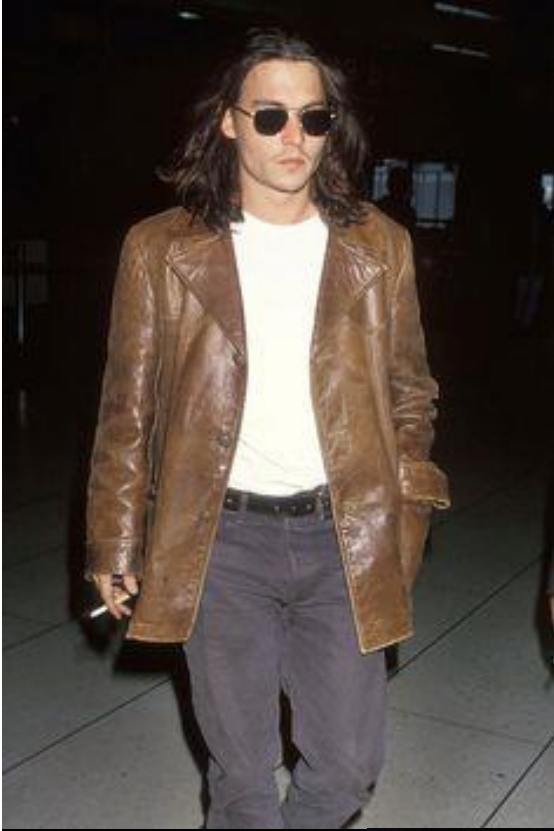

Kiti

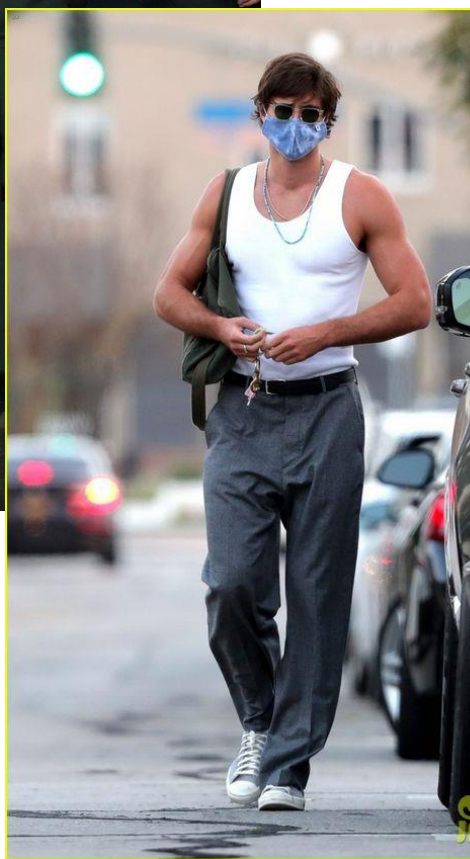

Levin

Oblonski

Doli

Josip

Karla

